

Створення безпечного освітнього середовища: стратегія та тактика керівника закладу освіти

ЯКЩО ТИ БАЙДУЖИЙ ДО СТРАЖДАНЬ ІНШИХ,
ТИ НЕ ЗАСЛУГОВУЄШ НАЗИВАТИСЯ ЛЮДИНОЮ.
(СААДІ - ПЕРСИДСЬКИЙ ПОЕТ)

ЗАКОНОДАВСТВО

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

- 1. Управлінські та стратегічні**
- 2. Нормативно-правові та антикризові**
- 3. Практико-орієнтовані (Workshop)**
- 4. Психолого-педагогічний супровід**

ТЕМАТИКА

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЩОДО ПРОТИДІЇ БУДЬ-ЯКИХ ПРОЯВІВ НАСИЛЬСТВА
2. АЛГОРИТМ ДІЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО БЕЗПЕКИ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЩОДО ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ, МОБІНГУ ТА БУДЬ-ЯКИХ ПРОЯВІВ НАСИЛЬСТВА
3. АЛГОРИТМ ДІЙ СУБ'ЄКТІВ ВЗАЄМОДІЇ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ
4. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЦЬКУВАННЯ

ОБГОВОРЕННЯ

Нормативна база України щодо протидії насильству, булінгу та мобінгу оновлена протягом 2024–2025 років

1. Булінг (Цькування)

Стосується переважно освітнього процесу та дитячих колективів

- **Закон України № 2657-VIII** від 18 грудня 2018 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» — базовий документ, що ввів поняття «булінг» та адміністративну відповідальність за нього.
- **Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. 173-4)** — передбачає штрафи (850-3400 грн) або громадські роботи для кривдників або їхніх батьків.
- **Наказ МОНУ** від 28.12.2019 N 1646 "Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» — визначає порядок реагування на випадки булінгу в закладах освіти.
- **Нове: Закон № 3792-IX від 06.06.2024** «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» посилює захист дітей від насильства та булінгу в освітньому, молодіжному та оздоровчому середовищах. Він зобов'язує заклади формувати безпечне середовище.

2. Мобінг (Цькування на роботі)

Стосується трудових відносин.

Закон № 2759-IX від 16.11.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню)» — ввів поняття мобінгу в КЗпП та заборону на психологічний і економічний тиск на працівників.

КУпАП (ст. 173-5) — встановлює штрафи за мобінг до 6800 грн (за повторний — до 13 600 грн).

Оновлення 2025: З 1 жовтня 2025 року **Держпраця** отримала повноваження проводити позапланові перевірки за заявами працівників щодо фактів мобінгу навіть під час воєнного стану.

3. Насильство (Домашнє та гендерне)

Закон України № 2229-VIII від 07.12.2017 «Про запобігання та протидію домашньому насильству» — основна рамка захисту. Визначає правові та організаційні засади запобігання насильству, захисту постраждалих та відповідальність кривдників. Він розширив поняття домашнього насильства, включивши фізичне, психологічне, економічне та сексуальне насильство, незалежно від спільного проживання.

Стамбульська конвенція (ратифікована у 2022 році) — посилила міжнародні стандарти захисту. Головні принципи включають запобігання, захист, переслідування винних та координацію дій.

Оновлення 2025: Від 19 грудня 2024 року набрав чинності Закон України від 22.05.2024 №3733-IX Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, який посилює відповідальність за домашнє насильство, чітко розмежовує його з «насильством за ознакою статі» та забороняє закривати справи за «малозначністю».

Постанова КМУ № 658 від 04.06.2025 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»— затвердила новий Порядок реагування та Типову програму унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми

Постанова КМУ «Про затвердження порядку взаємодії суб`єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 № 658 - регулює механізм координації дій для оперативного реагування, захисту постраждалих осіб та надання їм допомоги

Наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»

Наказ МОН України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» № 4609-IX від 18 вересня 2025 року, яким запроваджено заходи безпеки в закладах загальної середньої освіти на посилення безпеки в школах. Ключові зміни включають встановлення тривожних кнопок, обов'язкове огородження територій, регламентацію доступу до шкіл та посилення вимог до персоналу.

Постанова КМУ від 19.11.2025 № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» - порядок встановлює єдиний алгоритм дій для всіх установ, де перебувають діти (заклади освіти, охорони здоров'я, культури, спорту, оздоровлення тощо), незалежно від форми власності

Відповідно до Постанови КМУ від 04.06.2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»:

Керівник закладу:

1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми з урахуванням Типової програми.
2. Затверджує форму первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;
3. Затверджує форму реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2 або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною) в інший спосіб за рішенням суб'єкта роботи з дітьми та молоддю;
4. Затверджує форму анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3;
5. Призначає відповідальну особу щодо здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.
6. Ознайомлює всіх працівників із наказом щодо недопущення проявів будь-якого насильства.

Додаток 1
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо
дитини

Додаток 2
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Додаток 3
до Типової програми

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей

Відповідно до Постанови КМУ №1513 від 19.11.2025 року «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»:

Керівник закладу:

1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у суб'єкті з урахуванням положень Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658, та цього Порядку, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників та здійснює контроль за його виконанням;
2. За погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування суб'єкта формує склад комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, організовує її роботу, оприлюднює інформацію про склад комісії;
3. Затверджує форму протоколу засідання комісії за формою згідно з додатком 1.

ВАЖЛИВО!!!

Форму реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) необхідно внести до Номенклатури справ на 2026 рік;

Організовувати інформування усіх працівників закладу про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження, зокрема про види і форми жорстокого поводження з дітьми, насильства стосовно дітей і за участю дітей, ознаки різних форм насильства та жорстокого поводження, порядок взаємодії суб'єктів з метою реагування на такі випадки та організації надання дитині необхідної допомоги, дії та заходи щодо надання дитині екстреної допомоги у зв'язку із загрозою внаслідок насильства її життю та здоров'ю;

Розглядати усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, які сталися у приміщенні, на території суб'єкта або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є суб'єкт (далі - повідомлення), протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує опрацювання комісією отриманих повідомлень;

ПРОТОКОЛ

**засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або
жорстокого поводження з дітьми**

Примірний перелік

**номерів телефонів та служб для звернення дітей по допомогу у
випадку насильства та жорстокого поводження з ними або загрози
їх життю чи здоров'ю, а також випадків насильства та/або
жорстокого поводження або загрози життю чи здоров'ю інших
дітей в заклада**

АКТ

про факт переміщення дитини із закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжного центру, дитячого та молодіжного громадського об'єднання, іншого громадського об'єднання, що є суб'єктом молодіжної роботи, у колективі якого перебувають діти/ який контактує з дітьми (незалежно від типу і форми власності), де дитина проживає або цілодобово перебуває

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ, ДОЛУЧИСЯ І ТИ!

ЗУПИНІМО
НАСИЛЛЯ
РАЗОМ!

